

ПРІОРИТЕТИ ТА ІНСТРУМЕНТАРІЙ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ДЕРЕВООБРОБНІЙ ПРОМИСЛОВOSTІ УКРАЇНИ

ФЕДОРЧУК Сергій

Мукачівський державний університет

<https://orcid.org/0009-0001-8862-4955>

e-mail: sergii.fedorchuk.wi@gmail.com

У статті досліджується стан та перспективи розвитку підприємницької діяльності у деревообробній промисловості України. Метою статті визначено обґрунтування пріоритетів та визначення інструментарію державної політики розвитку підприємницької діяльності у деревообробній промисловості України. Проаналізовано позитивні тенденції галузі, що свідчать про її вагомий внесок у національну економіку, зокрема зростання виробництва деревини та пиломатеріалів, нарощування експорту продукції, збільшення зайнятості у регіонах, а також впровадження інноваційних технологій і модернізацію виробничих потужностей. Виявлено ключові проблеми та перешкоди, які стримують активізацію підприємницької діяльності, зокрема недостатнє фінансування, обмежений доступ до інвестицій, логістичні труднощі, високі ризики експорту та нестача кваліфікованих кадрів. Обґрунтовано пріоритети державної політики, спрямованої на стимулювання розвитку галузі, серед яких підвищення інвестиційної привабливості, модернізація виробництва, підтримка малих і середніх підприємств, розвиток експортного потенціалу та інновацій. Запропоновано комплекс інструментів реалізації цих пріоритетів, включаючи гранти та субсидії, пільгове кредитування, створення кластерів, програми навчання, цифровізацію виробничих процесів та підтримку науково-дослідних проєктів. Реалізація запропонованих заходів дозволяє забезпечити стійкий розвиток деревообробної промисловості, підвищити її конкурентоспроможність, створити нові робочі місця та інтегрувати галузь у глобальні ланцюги створення доданої вартості.

Ключові слова: деревообробна промисловість, підприємницька діяльність, державна політика, пріоритети, інструменти, інвестиції, інновації, розвиток, економічна ефективність.

<https://doi.org/10.31891/mdes/2025-18-36>

Стаття надійшла до редакції / Received 25.08.2025

Прийнята до друку / Accepted 12.10.2025

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

На сьогодні деревообробна промисловість України розвивається достатньо гарними темпами та робить вагомий внесок у поступ національної економіки, про що свідчать позитивні динаміки обсягів виробництва деревини та пиломатеріалів, зростання експорту продукції деревообробної галузі, збільшення частки зайнятості у регіональних економіках, а також інтенсивне впровадження інноваційних технологій і модернізація виробничих потужностей підприємств.

Разом із тим, поточними проблемами та перешкодами, у тому числі обумовленими повномасштабною війною, активізації підприємницької діяльності у вітчизняній деревообробній промисловості залишаються недостатнє фінансування модернізації, обмежений доступ до інвестицій, ускладнені логістичні ланцюги, високі ризики для експорту продукції та нестача кваліфікованих кадрів, що обмежує конкурентоспроможність галузі на внутрішньому та зовнішньому ринках.

Відтак, слід активізувати державну політику, орієнтовану на стимулювання активізації та нарощення обсягів підприємницької діяльності у деревообробній промисловості України за такими пріоритетами, як підвищення інвестиційної привабливості галузі, модернізація виробничих потужностей, підтримка малих і середніх підприємств, розвиток експортного потенціалу та стимулювання інновацій, та зі застосуванням таких інструментів, як державні гранти та субсидії, пільгове кредитування, розвиток кластерів, впровадження програм навчання та підвищення кваліфікації кадрів, цифровізація виробничих процесів і підтримка науково-дослідних проєктів.

Це дозволить забезпечити стійкий розвиток деревообробної промисловості, підвищити її економічну ефективність, зміцнити позиції на внутрішньому та міжнародному ринках, створити нові робочі місця та інтегрувати галузь у сучасні глобальні ланцюги створення доданої вартості, відтак, визначає актуальність проведеного дослідження.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

У більшості публікацій, які стосуються державної політики регулювання розвитку підприємницького сектору національної економіки (Р. Лупак, М. Куницька-Іляш та ін. [1,с.1785-1798], О. Базілінська [4,с.27-38], Т. Васильців, В. Волошин [6,с.32-51], С. Ілляшенко [8,с.11-12],

І. Хоменко, Л. Волинець, І. Горобінська [12, с.86-92] та ін. дослідників) використовуються здебільшого традиційні підходи та практики щодо сприяння розвитку бізнесу.

ВИДІЛЕННЯ НЕВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ СТАТТЯ

Однак, сучасні виклики актуалізують питання нового бачення та застосування нового підходу до формування й реалізації державної політики стимулювання розвитку підприємництва у виробничому секторі національної економіки.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є обґрунтування пріоритетів та визначення інструментарію державної політики розвитку підприємницької діяльності у деревообробній промисловості України.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

На сьогодні актуалізувалася потреба у реалізації більш проактивної державної політики, спрямованої на розвиток підприємництва у деревообробній промисловості України, оскільки галузь має високий економічний потенціал і здатна забезпечити значний внесок у зростання національної економіки, створення нових робочих місць та підвищення зайнятості у регіональних економіках. Сучасні тенденції розвитку галузі свідчать про необхідність посилення державної підтримки для забезпечення стабільності та ефективності діяльності підприємств.

Це особливо важливо в умовах поточних викликів, серед яких недостатнє фінансування, обмежений доступ до інвестицій, логістичні проблеми, високі ризики експорту та нестача кваліфікованих кадрів. Проактивна політика дозволить системно усунути ці перешкоди, стимулювати модернізацію виробничих потужностей, підтримати малий і середній бізнес та інтегрувати галузь у сучасні глобальні ланцюги створення доданої вартості.

Реалізація таких заходів сприятиме підвищенню інвестиційної привабливості деревообробної промисловості, розвитку інновацій та технологічної модернізації, зміцненню конкурентоспроможності продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках. Це дозволить значно збільшити внесок галузі у національну економіку, забезпечити стійкий економічний розвиток регіонів та створити передумови для довгострокового соціально-економічного зростання країни.

Однак, під час формування відповідної політики слід розуміти ті пріоритети, яких ми хочемо досягти, а також чітко окреслити той інструментарій, що буде застосовано і спрямовано на реалізацію відповідних стратегічних пріоритетів (рис. 1).

Так, вважаємо, що передовсім мова має йти про підвищення рівня інвестиційної привабливості деревообробної промисловості, що дозволить наростити обсяги інвестицій у галузь, відтак, збільшити виробничі потужності і в значній мірі модернізувати їх. Це прямий шлях до збільшення обсягів виробництва і підвищення рівня конкурентоспроможності продукції. Цього можна досягти за рахунок реалізації наступних інструментів.

Надання податкових пільг та стимулів для інвесторів у деревообробні підприємства передбачає встановлення зниженої ставки податку на прибуток для нових або модернізованих деревообробних підприємств, податкових канікул на перші роки діяльності та звільнення від сплати деяких місцевих зборів. Це стимулює інвесторів вкладати кошти у розвиток галузі, сприяє модернізації виробничих потужностей, впровадженню нових технологій та створенню додаткових робочих місць, що підвищує загальний економічний потенціал галузі.

Своєю чергою, державні гарантії та програми страхування інвестиційних ризиків надають підприємствам упевненість від держави щодо повернення інвестицій у разі форс-мажорних обставин та запровадження програм страхування фінансових ризиків при реалізації проєктів. Це знижує рівень невизначеності для інвесторів, підвищує їхню готовність вкладати кошти у деревообробну галузь, сприяє довгостроковому плануванню інвестицій та забезпечує стабільність розвитку підприємництва.

Створення державних та регіональних інвестиційних платформ і «індустріальних парків» передбачає розбудову спеціалізованих територій з готовою інфраструктурою для деревообробних підприємств, надання спільних ресурсів, доступу до логістичних та енергетичних послуг, а також підтримку у залученні інвестицій. Це дозволяє підприємствам швидко інтегруватися в бізнес-середовище, зменшити витрати на старт та операційну діяльність, підвищити ефективність виробництва та стимулює розвиток малого і середнього бізнесу у деревообробній промисловості України.

Наступний стратегічний пріоритет в плані державної політики розвитку підприємницької діяльності у деревообробній промисловості України стосується модернізації виробничих потужностей і технологій суб'єктів підприємництва, які спеціалізуються на деревообробці. Інструментами, які можуть реалізуватися у відповідних цілях, є державні гранти та субсидії на закупівлю сучасного обладнання та впровадження інновацій (реалізація цього інструменту передбачає виділення державою фінансових ресурсів на часткове або повне покриття витрат підприємств на придбання сучасного обладнання, автоматизованих ліній та технологічних інновацій. Використання таких програм дозволяє зменшити фінансове навантаження на підприємства, стимулює інвестиції в оновлення виробничих процесів та підвищує ефективність і стабільність діяльності деревообробної галузі); підтримка науково-дослідних та дослідно-конструкторських проєктів у галузі деревообробки (реалізація цього інструменту передбачає фінансування наукових досліджень, розробку нових технологій і матеріалів, створення інноваційних рішень для деревообробної промисловості. Це дозволяє підвищити технологічний рівень підприємств, впроваджувати сучасні методи виробництва, сприяти інноваційним процесам і забезпечує довгострокову конкурентоспроможність галузі на національному та міжнародному рівнях).

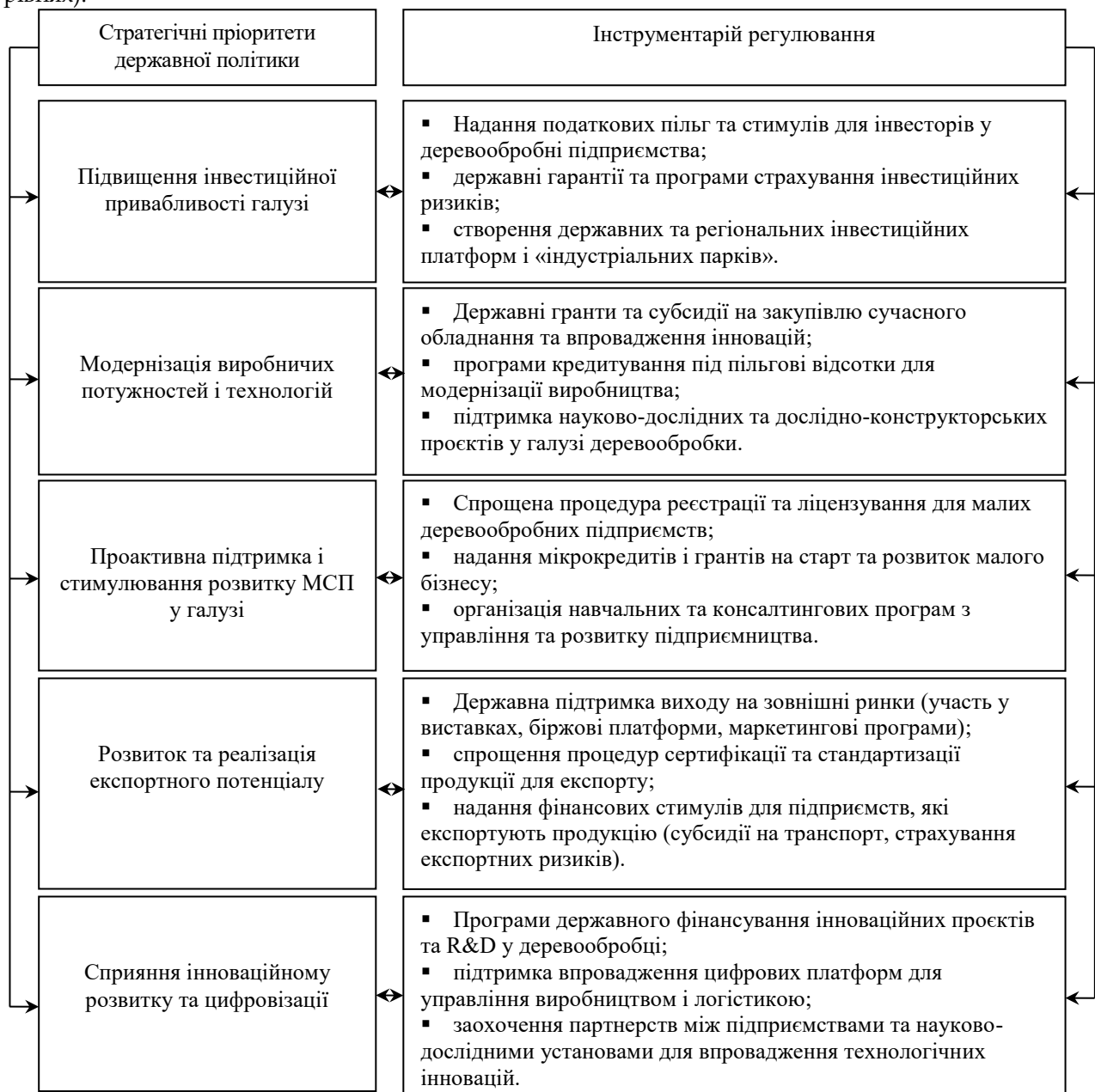

Рис. 1. Стратегічні пріоритети та інструментарій державної політики розвитку підприємницької діяльності у деревообробній промисловості України

Джерело: авторська розробка.

Наступний стратегічний пріоритет державного регулювання передбачає активну підтримку розвитку МСП у деревообробній галузі. Серед ключових заходів – спрощена процедура реєстрації та ліцензування, що скорочує бюрократію, впроваджує електронні платформи та прискорює отримання дозволів. Це дозволяє швидко запускати нові підприємства, зменшує витрати часу та ресурсів, стимулює розвиток малого бізнесу та створює сприятливе середовище для підприємництва.

Додатково важливо розширювати практику надання мікрокредитів і грантів для старту та розвитку МСП, що знижує фінансові бар'єри, стимулює інвестиції, підвищує конкурентоспроможність і створює нові робочі місця. Не менш актуальною є організація навчальних та консалтингових програм для власників і менеджерів малих підприємств, що підвищує компетенції у сфері управління, фінансів, маркетингу та інновацій і сприяє стійкому розвитку підприємництва.

Для розвитку експортного потенціалу пріоритетними є державна підтримка виходу на зовнішні ринки (участь у виставках, біржові платформи, маркетингові програми), спрощення сертифікації та стандартизації продукції та надання фінансових стимулів для експорту (субсидії на транспорт, страхування ризиків). Це розширює ринки збуту, підвищує конкурентоспроможність продукції та стимулює розвиток підприємництва у галузі.

Не менш важливим є сприяння інноваційному розвитку та цифровізації через державне фінансування R&D, підтримку впровадження цифрових платформ для управління виробництвом і логістикою та заохочення партнерств між підприємствами і науковими установами. Це підвищує технологічний рівень виробництва, оптимізує процеси, стимулює інновації та забезпечує конкурентоспроможність і розвиток високотехнологічного підприємництва у деревообробній промисловості України.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Деревообробна промисловість України демонструє значний потенціал розвитку та робить вагомий внесок у національну економіку. Про це свідчать позитивні темпи зростання обсягів виробництва деревини та пиломатеріалів, нарощування експорту продукції галузі, збільшення зайнятості у регіональних економіках, а також впровадження інноваційних технологій і модернізація виробничих потужностей підприємств.

Водночас на активізацію підприємницької діяльності у деревообробній промисловості впливають численні проблеми та перешкоди, серед яких недостатнє фінансування модернізації, обмежений доступ до інвестицій, ускладнені логістичні ланцюги, високі ризики для експорту продукції та нестача кваліфікованих кадрів, що обмежує конкурентоспроможність галузі на внутрішньому та зовнішньому ринках.

Для активізації розвитку підприємницької діяльності у деревообробній промисловості необхідно посилити державну політику, орієнтовану на підвищення інвестиційної привабливості галузі, модернізацію виробничих потужностей, підтримку малих і середніх підприємств, розвиток експортного потенціалу та стимулювання інновацій. Ефективними інструментами для цього є державні гранти та субсидії, пільгове кредитування, створення кластерів, програми навчання та підвищення кваліфікації кадрів, цифровізація виробничих процесів та підтримка науково-дослідних проєктів.

Реалізація зазначених пріоритетів і інструментів дозволить забезпечити стійкий розвиток деревообробної промисловості України, підвищити її економічну ефективність, зміцнити позиції на внутрішньому та міжнародному ринках, створити нові робочі місця та інтегрувати галузь у сучасні глобальні ланцюги створення доданої вартості.

Перспективи подальших досліджень мають зосередитися на розробленні бізнес-моделей, які дозволяють швидко адаптувати підприємницький сектор національної економіки до траєкторії сталого зростання.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Lupak R., Kuniyska-Iliash M., Berezhivskyi Y., Nakonechna N., Ivanova L., Vasylytsiv T. Information and analytical support system of enterprise competitiveness management. *Accounting*. 2021. 7 (7), 1785-1798.
2. Tkalenko N., Shestakovska T., Zelisko I. Mechanism of Commercialization of Innovative Technologies in the Agroindustrial Sector. *International Journal of Recent Technology and Engineering*. 2019. Vol. 8, Iss. 4. pp. 57-62.

3. Бавико О.Є. Необхідність державного регулювання підприємництва та механізми його здійснення. Ефективна економіка. № 12. 2017. http://elibrary.donnuet.edu.ua/427/1/Bavyko_article_01_12_2017_.pdf
4. Базилінська О. Державне регулювання інноваційно-інвестиційного розвитку підприємництва. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2022. №4(32). С. 27-38.
5. Безземельна Т.О., Сергєєва Т.І. Організаційно-правовий механізм державного регулювання підприємницької діяльності. Держава та регіони. Серія: Державне управління. 2009. № 2. С. 22-26.
6. Васильців Т. Г., Лупак Р. Л., Волошин В. І. Стратегічні імперативи державної політики протидії гібридним загрозам і забезпечення економічної безпеки України. Економіка України. 2021. Вип. 2. С. 32-51.
7. Воротін В.Є. Макроекономічне регулювання в умовах глобальних трансформацій : Монографія. К.: Вид-во УАДУ, 2002. 392 с.
8. Ілляшенко С. М. Управління інноваційним розвитком: проблеми, концепції, методи: навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2003. 278 с.
9. Невар О. Інтегровані інноваційні рішення для розвитку деревообробної промисловості України. UKRAINE INNOVATE: сучасні моделі для відновлення: зб. тез доп. V Міжнар. наук.-практ. конфер. Луцьк : Вежа-Друк, 2023. С. 106-110.
10. Омельченко О.В., Таран О.А. Нормативно-правове регулювання підприємництва в Україні. Подільський науковий вісник. №4 (28). 2023. С. 137-141.
11. Ткаченко С. Система державного регулювання підприємництва в Україні. Збірник наукових праць ЧДТУ. Випуск 35. Ч. 1. С. 89-94.
12. Хоменко І.О., Волинець Л.М., Горобінська І.В. Організаційно-економічний механізм функціонування і розвитку підприємств. Київський економічний науковий журнал. № 1, 2023. С. 86-92.
13. Ярова І.Є., Мішенін Є.В. Інноваційний розвиток підприємництва в системі сталого розвитку лісового господарства. Vilnius : Lithuania. International Scientific Unity, 2024. С 53-56.

REFERENCES:

1. Lupak, R., Kynytska-Iliash, M., Berezivskiy, Y., Nakonechna, N., Ivanova, L., Vasylytsiv, T. (2021). Information and analytical support system of enterprise competitiveness management. Accounting. no. 7 (7). pp. 1785-1798.
2. Tkalenko, N., Shestakovska, T., Zelisko, I. (2019). Mechanism of Commercialization of Innovative Technologies in the Agroindustrial Sector. International Journal of Recent Technology and Engineering. Vol. 8, Iss. 4. pp. 57-62.
3. Bavyko, O. E. (2017). The need for state regulation of entrepreneurship and mechanisms for its implementation. Efficient economy. no. 12. http://elibrary.donnuet.edu.ua/427/1/Bavyko_article_01_12_2017_.pdf
4. Basilinska, O. (2022). State regulation of innovation and investment development of entrepreneurship. Problems and prospects of economics and management. no. 4 (32). pp. 27-38.
5. Bezzemelna, T. O., Sergeyeva, T. I. (2009). Organizational and legal mechanism of state regulation of entrepreneurial activity. State and regions. Series: Public administration. no. 2. pp. 22-26.
6. Vasylytsiv, T. G., Lupak, R. L., Voloshyn, V. I. (2021). Strategic imperatives of the state policy of countering hybrid threats and ensuring the economic security of Ukraine. Economy of Ukraine. Iss. 2. pp. 32-51.
7. Vorotin, V. E. (2022). Macroeconomic regulation in the conditions of global transformations. K. : Publishing House of the Ukrainian Academy of Sciences. 392 p.
8. Llyashenko, S. M. (2003). Management of innovative development: problems, concepts, methods: study guide. Sumy : University book. 278 p.
9. Newar, O. (2023). Integrated innovative solutions for the development of the woodworking industry of Ukraine. Lutsk : Veza-Druk. pp. 106-110.
10. Omelchenko, O. V., Taran, O. A. (2023). Normative and legal regulation of entrepreneurship in Ukraine. Podilsk Scientific Bulletin. no 4 (28). pp. 137-141.
11. Tkachenko, S. System of state regulation of entrepreneurship in Ukraine. A collection of scientific papers of ChDTU. Iss. 35. P. 1. pp. 89-94.
12. Khomenko, I. O., Volynets, L. M., Horobinska, I. V. (2023). Organizational and economic mechanism of functioning and development of enterprises. Kyiv Economic Scientific Journal. no. 1. pp. 86-92.
13. Yarova, I. E., Mishenin, E. V. (2024). Innovative development of entrepreneurship in the system of sustainable development of forestry. Vilnius : Lithuania. International Scientific Unity. pp. 53-56.

PRIORITIES AND TOOLS OF STATE POLICY FOR THE DEVELOPMENT OF ENTREPRENEURIAL ACTIVITY IN THE WOODWORKING INDUSTRY OF UKRAINE

FEDORCHUK Sergii
Mukachiv State University

The article examines the current state and prospects for the development of entrepreneurial activity in the woodworking industry of Ukraine. The purpose of the article is to substantiate the priorities and determine the toolkit of state policy for the development of entrepreneurial activity in Ukraine's woodworking industry. Positive trends in the industry are analyzed, indicating its significant contribution to the national

economy, including the growth of timber and lumber production, expansion of product exports, increased regional employment, as well as the implementation of innovative technologies and modernization of production capacities. Key problems and obstacles that hinder the activation of entrepreneurial activity have been identified, including insufficient financing, limited access to investment, logistical difficulties, high export risks, and a shortage of qualified personnel. The priorities of state policy aimed at stimulating the development of the industry are substantiated, among which are increasing investment attractiveness, modernizing production, supporting small and medium-sized enterprises, developing export potential, and promoting innovation. A set of tools for implementing these priorities is proposed, including grants and subsidies, preferential lending, cluster development, training programs, digitalization of production processes, and support for research and development projects. The implementation of the proposed measures will ensure the sustainable development of the woodworking industry, increase its competitiveness, create new jobs, and integrate the sector into global value chains.

Keywords: woodworking industry, entrepreneurial activity, state policy, priorities, tools, investment, innovation, development, economic efficiency.